

ZAPISNIK USTANOVNE SEJE SVETA ZA RAZISKAVE ANTARKTIKE IN
ARKTIKE (ANA) PRI SLOVENSKI AKADEMIJI ZNANOSTI IN
UMETNOSTI (SAZU) DNE 23. MARCA 2022, OB 10,00, V PROSTORIH
PREŠERNOVE DVORANE NA SAZU, NOVI TRG 4

Prisotni: prof.dr. Nina Gunde- Cimerman, predsednica,
akademik prof. dr. Franc Forstnerič, podpredsednik
dipl. ing. Miro Brumat, član
dr. Timotej Turk Dermastja, član
izr. prof. dr. Cene Gostinčar, član
dipl. ing. Matevž Lenarčič, član
prof. dr. Griša Močnik, član
g. Janez Pergar, član

Opravičeno odsotna: prof. dr. Milena Horvat

Predsednica Sveta Nina Gunde Cimerman je imela pozdravni nagovor in povedala:

- Predsedstvo SAZU je na svoji redni seji 22. februarja 2022 izdalo sklep o ustanovitvi Sveta za raziskave Antarktike in Arktike (ANA).
- Pridružitvev RS k Pogodbi o Antarktiki omogoča udeležbo slovenskih raziskovalcev pri znanstvenih raziskovanjih Antarktike, vendar izvedbeni koraki v tej smeri še niso bili storjeni. Kot članica pa je RS tudi ena od naslovnih Resolucije Evropskega parlamenta z dne 16. marca 2017 o celostni politiki Evropske unije za ANTARKTIKO (2016/2228 (INI)).
- Svet izvaja svoje naloge v polni sestavi vseh danes prisotnih in opravičeno odsotne članice prof. dr. Horvatove.
- Sklepčnost seje pogojuje navzočnost vsaj polovice članov Sveta.

Podpredsednik Sveta Franc Forstnerič je dodatno obrazložil:

- Svet ANA je začasno delovno telo, ki bo delovalo do izpolnitve zadanih nalog, določenih v Sklepu o ustanovitvi.
- Svetu je na razpolago spletna stran SAZU, kjer bodo objavljeni zapisniki sej in ostala gradiva, povezana z dejavnostjo Sveta.
- Svet lahko s soglasjem predsednika SAZU objavlja strokovne članke, podaja mnenja in izjave namenjene javnosti ter organizira posvete s področja svojega delovanja.

Član Sveta Miro Brumat, predstavnik civilne iniciative:

- Zahvala Francu Forstneriču za pobudo in predsedniku SAZU za realizacijo sklepa o ustanovitvi Sveta ANA.

- Ustanovitev Sveta pomeni institucionalizacijo projekta o Antarktiki na ravni SAZU kot najbolj eminentni intelektualni instituciji v Sloveniji.
- Ustanovitev Sveta je omogočil izbor mednarodno priznanih slovenskih raziskovalcev in znanstvenikov za področje raziskav Antarktike in Arktike. Je tudi priznanje članom civilne iniciative, ki so vrsto let delovali v sodelovanju s SAZU na področju Antarktike aktivno in prostovoljno. Aktivnost je bila vseskozi globalno/mednarodno usmerjena.

Zaključek: SAZU pošlje medijem obvestilo o ustanovitvi in dejavnosti Sveta ANA. Obvestilo bosta oblikovala N. Gunde Cimerman in F. Forstnerič.

Druga tematika po dnevnem redu:

1) MIZŠ

MIZŠ je poslal 23. februarja 2022 odgovor na dopis SAZU z dne 24. novembra 2021 v zadevi »Pobuda za sistemsko ureditev in financiranje področja raziskav, ki zadevajo Arktiko in Antarktiko«. Odgovor ni zadovoljil pobudam, ki jih je SAZU navedel. MIZŠ ima načeloma pozitiven odnos do ustanovitve infrastrukturnega centra, obenem pa sporoča naslednje:

- njihova prisotnost pri ustanavljanju ni potrebna zaradi avtonomnosti univerz in raziskovalnih institutov,
- nimajo predvidenih finančnih sredstev za ta namen,
- predlagani skupni sestanek z MIZŠ ni potreben.

Sledila je razprava, v kateri so sodelovali vsi prisotni, kako pristopiti k ustanovitvi Nacionalnega Centra ANA.

Zaključek: Predsednica in podpredsednik Sveta povabita na razgovor na SAZU vodstvo ARRS.

2) MOP

MOP je poslal 29. januarja 2022 odgovor na dopis SAZU z dne 28. januarja 2022 v zadevi »Podpis protokola o varstvu okolja o Antarktiki-pobuda«. Odgovor ni spodbuden.

- Za podpis protokola o varstvu okolja (madridski protokol) in COMNAP ni potrebno, da ima članica volilno pravico.
- MOP, kot skrbnik Sporazuma o Antarktiki, ima izključno zadolžitev za realizacijo protokola o varstvu okolja in COMNAP ter sodelovanja na letnih konferencah o Antarktiki.
- Letna konferenca o Antarktiki bo v Berlinu med 23. majem in 2. junijem 2022. Na njej bo po vsej verjetnosti sodeloval predstavnik MOP.
- Spodbuden je stavek v dopisu: »Ocenjujemo, da je v tem trenutku potrebno najprej dokončati vse aktivnosti v zvezi z ustanovitvijo

Nacionalnega centra ANA in pripraviti nacionalno strategijo slovenskih polarnih raziskav«.

G. Janez Pergar je predlagal, da SAZU pošlje dopis predsedniku Vlade in ministrom MIZŠ, MOP in MZZ, ter predsedniku Republike (pokrovitelj obiska R. Swana), v katerem bo prikaz dosedanje dejavnosti na področju projekta Antarktika od dneva ratifikacije Sporazuma in potrebe po aktivnejšem sodelovanju navedenih ministrstev pri ureditvi formalnih zadev (podpis protokolov in Memoranduma o raziskovalnem sodelovanju med Perujem in RS, brez finančnih obveznosti). Ko je bila dana pobuda za podpis Sporazuma o Antarktiki, smo imeli sestanek s tedanjim predsednikom Vlade.

Zaključek: SAZU pošlje dopis predsedniku Vlade in kopije na MZZ, MIZŠ in MOP, ter predsedniku Republike, s kratko navedbo o aktivnostih Sveta ANA in predlogom za ureditev odprtih formalnih zadev.

3) Ekspedicija Sir R. Swana na Antarktiko 2022

V ekspediciji sodeluje tudi Slovenka Kaja Pergar (mag. fizike) kot odziv na ponudbo R. Swana ob priliki njegovega obiska v Sloveniji. Celotno ekipo sestavlja 170 udeležencev iz 40 držav. Tudi to je pomembna promocija za Svet ANA.

4) Razno

- Pomembno je promovirati delovanje Sveta ANA in bolje informirati laično in strokovno javnost o slovenskih polarnih raziskavah in njihovem pomenu.
- Turk Timotej Dermastja bo koordinator za zbiranje člankov posameznih članov Sveta. Prvi nabor prispevkov, ki bo na kratko opisoval delo slovenskih polarnih raziskovalcev, bo oblikovan v enoten dokument z naslovom: »**Slovenska strategija polarnih raziskav**«.
- Na SAZU bo dne 18. maja 2022 ob 10.00-13.00h, v veliki dvorani SAZU, Novi Trg 3, organiziran posvet z naslovom »**Slovenija-polarne raziskave**«. Na posvetu bodo slovenski raziskovalci, člani ANA, predstavili v 20 minutnih prispevkih svoje raziskovalno delo, Kaja Pergar bo predstavila udeležbo na 2022 ekspediciji R. Swana ter g. Brumat civilno iniciativo in njeno delovanje. Posvet bo zaključen z okroglo mizo, na katero bodo povabljeni novinarji, dogodek v celoti pa bo pokrila novinarka DELA, Boruta Tavčarja, kar bo organiziral Matevž Lenarčič. Odbor za organizacijo tega dogodka vodi Matevž Lenarčič, člani odbora so Nina Gunde- Cimerman, Franc Forstnerič in Miro Brumat.
- SAZU bo poslal dopis na MIZŠ s prošnjo za podpis Memoranduma o raziskovalnem sodelovanju med Perujem in RS. Kot utemeljitev se priloži pregled vseh dopisov poslanih med deležniki iz katerih je razviden interes znanstvenikov in raziskovalcev in predlog Memoranduma.

- Na posamezne seje Sveta ANA je možno vabiti tudi predstavnike ministrstev in druge posameznike (Univerza, inštitucije itd.) zainteresirane za sodelovanje.

Sestanek je bil zaključen ob 11:30h.

Ljubljana 23. marec 2022

Zapisal: Miro Brumat l.r.

Prof. dr. Nina Gunde-Cimerman
Predsednica Sveta ANA